

Sûn wurkje oan 'e takomst

FINANCIËLE UITWERKING

2022
2026

ONZE AMBITIES
VOOR GEMEENTE
WAADHOEKE

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Bijgewerkte meerjarenraming 2023-2026 en beschikbare ruimte	4
3.	Structurele budgetaanvragen collegeprogramma	7
4.	Incidentele budgetaanvragen collegeprogramma	15
5.	Conclusie	21

Fijn wonen
Duurzaamheid
Meedoen
Een mooi landschap
En de gemeente als
ondersteuner

1. Inleiding

In paragraaf 2 wordt ingegaan op de bijgewerkte meerjarenraming 2023-2026 en de beschikbare ruimte. Paragraaf 3 en 4 tonen de financiële uitwerking van het collegeprogramma, die daarna getoetst wordt aan de beschikbare ruimte (een – is een nadeel, een + is een voordeel). De conclusie volgt in paragraaf 5.

2

Bijgewerkte meerjarenraming 2023–2026 en beschikbare ruimte

In de kadernota 2023-2026 is het meerjarenperspectief 2023-2026 en de budgettaire ruimte geschetst op basis van de meicirculaire 2022. Naderhand zijn nog twee belangrijke landelijke afspraken gemaakt over het gemeentefonds, te weten het bevriezen van het volume-deel van het accres, en verdere instructies over het verwerken van de middelen Jeugd. De toelichting op de mutaties krijgt u bij de programmabegroting 2023. Voor dit moment volstaat het presenteren van de bijgewerkte meerjarenraming.

In de kadernota 2023-2026, hoofdstuk 3, is de ruimte in de begroting nader geduid. Voor de invulling van het collegeprogramma is een jaarlijks budget van € 250.000 cumulatief structureel voor de ambities van Waadhoeke beschikbaar. De eerste besteding heeft plaatsgevonden met het besluit fietspad Hatzum-Winsum.

Daarnaast is met ingang van 2023 afgerond € 470.000 meerjarig structureel beschikbaar. Dit budget is gekoppeld aan de uitzetting van bestaand beleid en bedrijfsvoering. De structurele budgetaanvragen die voortvloeien uit bestaand beleid en bedrijfsvoering komen in de verdere uitwerking van dit collegeprogramma niet aan de orde.

2.1 Structurele ruimte

De bijgewerkte meerjarenraming geeft hetzelfde beeld als in de kadernota, namelijk grote overschotten in de jaren 2023, 2024 en 2025 en een aanzienlijke daling in 2026. De kadernota gaf in het jaar 2026 nog een negatief beeld. Op basis van dat beeld, geen structurele budgettaire ruimte in meerjarenperspectief, is aangegeven dat de ruimte in 2023 t/m 2025 incidenteel ingezet kan worden. De nieuwe meerjarenraming toont in 2026 afgerond € 0,7 miljoen in de plus.

Gelet op de ambities vanuit het coalitieakkoord en het daaruit voortvloeiende collegeprogramma heeft het college er voor gekozen om de extra budgettaire ruimte van € 0,7 miljoen voor de uitvoering van het collegeprogramma in te zetten.

De bijgewerkte meerjarenraming is hieronder weergegeven. Van het positieve saldo van € 6,3 miljoen in 2023 wordt € 0,7 miljoen structureel ingezet, en € 5,6 miljoen incidenteel.

Financiële uitwerking collegeprogramma

bedragen in mln	2023	2024	2025	2026
bijgewerkte meerjarenraming programmabegroting 2023	6,3	9,1	10,8	0,7
structurele ruimte (afgerond)	0,7	0,7	0,7	0,7
incidentele ruimte (restant)	5,6	8,4	10,1	0,0

Voor dekking van de financiële vertaling van het coalitieakkoord in het collegeprogramma is dan beschikbaar:

bedragen in mln	2023	2024	2025	2026
In meerjarenraming beschikbaar voor coalitieakkoord	0,2	0,5	0,7	1,0
plus structurele toevoeging	0,7	0,7	0,7	0,7
totaal beschikbaar voor coalitieakkoord	0,9	1,2	1,4	1,7

2.2 Incidentele ruimte

Zoals in de kadernota aangegeven is de ruimte in de algemene reserve boven de risiconorm van € 15,7 miljoen incidenteel beschikbaar. Vanuit de bijgewerkte meerjarenraming volgt extra ruimte van € 5,6 miljoen in 2023. In totaal is voor 2023 afgerond € 10,9 miljoen beschikbaar.

bedragen in mln	2023
stand AR na 11e begrotingswijziging	21,5
raadsbesluit 1 sept (tuinbouwgebied Berltsum)	-0,2
uitname 2023	-0,3
toevoeging 2023 uit jaarschijf 2023	5,6
prognose eindstand 2023	26,6
ondergrens	-15,7
beschikbaar 2023	10,9

In 2024 volgt (op basis van de huidige bijgewerkte meerjarenraming) extra incidentele ruimte van $(€ 8,4 - € 5,6 =) € 2,8$ miljoen. In 2025 is de extra incidentele ruimte $(€ 10,1 - € 8,4 =) € 1,7$ miljoen.

In de programmabegroting 2023 volgt een nadere uitwerking van het verloop van de algemene reserve na 2023.

Voor de incidentele budgetaanvragen vanuit bestaand beleid en bedrijfsvoering is geen incidentele budget aanwezig. Voor dekking van deze aanvragen moet, net zoals bij de financiële vertaling van het collegeprogramma, de ruimte in de algemene reserve als dekking worden ingezet.

3 Structurele budgetaanvragen collegeprogramma

De financiële vertaling van het coalitieakkoord in het collegeprogramma wat betreft structurele uitgaven is in onderstaande tabellen opgenomen. De toelichting op de verschillende posten is hieronder opgenomen.

Onderwerp (bedragen in €)	2023	2024	2025	2026
Budget ontwikkellijnen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Milieu / Duurzaamheid - Natuur- en Milieueducatie	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Cultuurcoaches	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Preventie inzet van sport als middel	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Subsidie De Koorbeurs	-168.500	-168.500	-168.500	-168.500
Regeling Volwassenenfonds sport en cultuur	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Werkstimulerende maatregelen		-116.500	-116.500	-116.500
Wachttijst Beschut Werken 2022 oplossen	-52.640	-52.640	-52.640	-52.640
Praktijkondersteuning huisarts (POH) Jeugd	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Pilot Grutsk - kinderopvang De Bolder continueren	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Pilot Grutsk - huiskamer De Bolder continueren	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Starterslening	-12.000	-30.000	-48.000	-66.000
Totaal structureel	643.140	-777.640	-795.640	-813.640

Budget-
aanvragen
college-
programma
structureel

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Budget ontwikkelijnen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
- fondsenverwerving en lobby voor ruimtelijk- en sociaaleconomische structuurversterking; - ambtelijke kosten voor het verder bepalen van de koers en het uitvoeren van de vier programmalijnen; - de duiding van de brede welvaart en inzet brede welvaart als strategisch sturingsinstrument voor Waadhoeke; - de uitwerking van de landschapsanalyse en het perspectief op de Waddenkust.				
Milieu / Duurzaamheid - Natuur- en Milieueducatie	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Om bewustwording op dit thema bij kinderen en ouders te vergroten willen we (bij een succesvol verloop van de pilot) Natuur- en Milieueducatie structureel aanbieden op scholen. Het zal een vast onderdeel worden van het onderwijsbeleid van Waadhoeke. De kosten voor het structureel aanbieden van Natuur- en Milieueducatie bedragen circa 30.000 structureel per jaar.				
Cultuurcoaches	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Afgelopen perioden zijn cultuurcoaches ingezet om verbindingen binnen het cultuurveld tot stand te brengen en uit te breiden en de verbinding met de maatschappelijke- en sportorganisaties tot stand te brengen. Dit gebeurt reeds op basis van het bestaand beleid (Cultuurnota "Doarre en Dwaan"). Het college wil blijvend inzetten op de inzet van de cultuurcoaches, mede in kader van innovatie en langdurige verbindingen.				
Preventie inzet van sport als middel	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
De coronacrisis toont extra aan dat sport en bewegen essentieel is voor onze volksgezondheid en welzijn. Het rijk stimuleert deze gedachte door incidentele inzet van budget tot 2023 (o.a. preventieakkoord, lokaal sportakkoord, GLI gelden en coronasteungelden). Extra aandacht in onze gemeente is nodig voor vitaal houden van al onze inwoners, daarvoor achten wij nodig: - het creëren van structureel beweegaanbod voor kwetsbare doelgroepen (met name ouderen ogv. vergrijzing) - verbindingen maken tussen (kwetsbare) inwoners, professionele gezondheid en welzijnsinstanties, gebiedsteam en sportaanbieders. Bewegen werkt preventief en draagt bij aan: - Kwaliteit van leven van mensen met een chronische lichamelijke of mentale beperking - Cognitieve en lichamelijke gezondheid ouderen - Voorkomen overgewicht en obesitas - Voorkomen sociaal isolement - Re-integratie en participatie in de samenleving Wij adviseren dit te doen door het inzetten van een beweegcoach (Onderdeel van het Beweegteam).				

Budget-
aanvragen
college-
programma
structureel

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
De Koornbeurs: knooppuntfunctie en bedrijfsvoering	-168.500	-168.500	-168.500	-168.500
Bij brief van 26 april 2022 heeft de directeur van Theater De Koornbeurs een onderbouwde verhoging van de structurele jaarlijkse subsidie aangevraagd. Het gaat om een bedrag van € 93.500 ten behoeve van extra formatie en een bedrag van € 30.000 voor stijging van energiekosten. Bij deze aanvraag gaat De Koornbeurs uit van de veronderstelling dat de € 75.000 subsidie die de afgelopen 4 jaren is verleend, een structurele subsidie is. Ten opzichte van de huidige begroting betreft de aanvraag van De Koornbeurs een subsidie van in totaal € 198.500. Wij hebben besloten de energiekosten van € 30.000 niet op te nemen.				
Regeling Volwassenenfonds sport en cultuur	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
In 2021 is de gemeente gestart met een pilot volwassenenfonds sport en cultuur. Deze regeling wordt ingezet voor inwoners die leven rondom het bestaansminimum. Vanuit sport, cultuur en armoedebeleid is er een integrale samenwerking gestart om deze regeling beschikbaar te stellen aan inwoners. Vanuit deze regeling kan een bijdrage worden aangevraagd als tegemoetkoming in kosten voor contributie en/of eventuele middelen om te sporten of muziek te maken e.d. Voor 2022 was er in totaal € 40.000 beschikbaar en konden ongeveer 100 inwoners er gebruik van maken. De subsidie voor deze regeling wordt in 2022 gedekt uit het budget van de GIDS-gelden (Gezond In De Stad). Daar deze middelen in 2023 niet meer beschikbaar worden gesteld kunnen we deze kosten daar niet meer uit dekken. Voor 2023 en 2024 adviseren wij de regeling te continueren.				
Werkstimulerende maatregelen		-116.500	-116.500	-116.500
De werkstimulerende maatregelen bestaan uit drie onderdelen: - Waardering proefplaatsing / participatieplaats (vergelijk met stagevergoeding) (raming: 40 personen per jaar à €600) raming € 24.000; - Startpakket werk: uitkeringsgerechtigden die een baan hebben gevonden en dat nodig hebben kunnen eenmalig in aanmerking komen voor faciliteiten -in natura- t.b.v. uitoefening van het werk. Bijvoorbeeld: 2e hands fiets, werkschoenen, representatieve kleding. reaming € 57.500; - Versterken dienstverlening: startgesprek Werk en preventie herinstroom (nazorg) raming € 35.000.				
Wachlijst Beschut Werken 2022 oplossen	-52.640	-52.640	-52.640	-52.640
Het gaat hier om de dekking van de versnelde instroom van wachtlijst naar een baan in het Beschut Werk. Op de wachtlijst staan 17 personen. Het gaat om een eenmalige actie, maar de kosten lopen structureel door. De berekening is gebaseerd op enerzijds de kosten voor begeleiding en loon, anderzijds op een besparing op uitkeringen en zorgkosten.				
Praktijkondersteuning huisarts (POH) Jeugd	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Praktijkondersteuners bieden psycho-educatie, ondersteunende gesprekken en opvoedondersteuning bij de huisarts. Dit met als doel doorverwijzingen naar zorgaanbieders zoveel als mogelijk te voorkomen.				
Pilot Grutsk - kinderopvang De Bolder continueren	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Deze pilot biedt specialistische voorschoolse ondersteuning voor kinderen van 2 ½ tot 4 jaar. Doel is (jeugd)hulp direct én in eigen omgeving aan te bieden.				

Budget-
aanvragen
college-
programma
structureel

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Piloot Grutsk - huiskamer De Bolder continueren	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Het gaat hier om een combinatie van onderwijs, buitenschoolse opvang én zorg op één locatie.				
Starterslening	-12.000	-30.000	-48.000	-66.000
In 2023 worden we deelnemer van SVn en gaan we de starterslening van SVn invoeren. We verkennen daarnaast of we (passend bij de situatie van Waadhoeke) ook andere producten van SVn, zoals de duurzaamheidslening, gaan aanbieden. In de tussentijd brengen we de duurzaamheidslening van het Rijk en Provincie (warmtefonds) beter onder de aandacht. Voor de groep die tussen wal en schip dreigt te vallen (minima met eigen woningbezit) kijken we of vanuit de middelen uit het Nationaal Isolatieprogramma een aanvullend aanbod (bijv. een sociale lening met garantstelling) kan worden gerealiseerd. Hierbij is het van belang om de landelijke ontwikkelingen nauwlettend te volgen.				
Totaal aangeleverd structureel	-643.140	-777.640	-795.640	-813.640

De financiële vertaling van het coalitieakkoord in het collegeprogramma wat betreft structurele uitgaven t.a.v. formatie is in onderstaande tabellen opgenomen. De toelichting op de verschillende posten is hieronder opgenomen.

Formatie ten behoeve van (bedragen in €)	2023	2024	2025	2026
Evenementencoördinator	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Projectleider Netwerkcentrum De Opstap - Sociale Inclusie	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
Cultuur	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Adviseur gezondheid	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
BOA jeugd	-30.000	-80.000	-80.000	-80.000
Sociale inclusie agenda	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Adviseur landbouw	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Duurzaamheid	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
OOV	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Totaal formatie structureel	-485.000	-535.000	-535.000	-535.000
ingroeimodel: 1e jaar 55% 2e jaar 80% daarna 100%	-266.750	-428.000	-535.000	-535.000

Ten aanzien van de formatie hanteren we een ingroeimodel. Gezien de huidige arbeidsmarkt verwachten we de gewenste formatie niet per 1 januari 2023 te kunnen aannemen. Sommige functies zullen dermate moeilijk in te vullen zijn dat we daar pas in 2024 over kunnen beschikken. Daarnaast worden medewerkers soms voor minder uren aangenomen of in een lagere schaal/trede dan begroot.

Budget-
aanvragen
college-
programma
structureel
Formatie

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Evenementencoördinator	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Om een kwaliteitsslag te maken op het gebied van evenementen is een coördinator evenementen noodzakelijk. Deze coördinator evenementen zorgt ervoor dat er een betere verbinding komt tussen de gemeente en de organisatoren van evenementen. Ook kan de evenementen coördinator input geven voor vaststelling van het nieuwe beleid en hier dit vertalen naar concrete acties. Daarnaast kan deze zorgen voor een verbetering van processen binnen en buiten de gemeente die gemoeid zijn met het organiseren van evenementen. (faciliterende rol, subsidies, vergunningen, openbare orde en veiligheid, etc.) De verwachting is dat dit in 24 uur per week kan.				
Projectleider Netwerkcentrum (pilot De Opstap) - Sociale Inclusie	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
Stichting NWC de Opstap is in 2020 opgericht om een beweging naar meer wijkgericht werken in te zetten, o.a. door het ontwikkelen van een voorliggende dagvoorziening met inloofunctie. Deze ontwikkeling sluit aan bij het beleid van de gemeente Waadhoeke om zorg en ondersteuning op wijkniveau te organiseren. NWC de Opstap heeft, met steun van de gemeente Waadhoeke, een dagvoorziening ontwikkeld en daarmee een laagdrempelige voorziening voor inwoners van Sint Jacobiparochie e.o. waar iedereen terecht kan voor een kopje koffie, een luisterend oor of een activiteit. Op deze manier wil NWC de Opstap de sociale cohesie in het Sint Jacobiparochie versterken en mensen op een ongedwongen, laagdrempelige manier de mogelijkheid geven om (weer) te gaan participeren. Sint Jacobiparochie is één van de dorpen waar een experiment in het kader van de Sociale Inclusieagenda is opgestart. Op dit moment wordt er gewerkt aan een evaluatie van de Opstap. Daarbij wordt naar de eventuele positionering van de Opstap en relatie met bijvoorbeeld De Skûle en aanverwante partijen. Er is voor de pilot een kwartiermaker aangesteld. Deze is bekostigd uit het innovatiebudget. Vooruitlopend op de uitkomsten en besluitvorming omtrent de evaluatie adviseren wij ook voor 2023 middelen beschikbaar te stellen voor de kwartiermaker Netwerkcentrum.				
Formatie cultuur	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Het college wil het huidige cultuur- en taalbeleid verder uitwerken en ontwikkelen. Dat betekent actief inzetten op ontdekken, meemaken en durven en doen. De gemeente stimuleert daarbij de samenwerking op cultuurgebied en wil ruimte bieden aan innovatie. Er is sprake van een toenemende regiefunctie op de uitvoering van ons beleid door de externe partners.				
Formatie adviseur gezondheid	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
De inhoudelijke opgaaf met betrekking gezondheid en welzijn zorgt reeds voor een structureel tekort aan formatie op dit beleidsveld. De ambities van het college met betrekking tot gezondheid en welzijn, mede in relatie tot sporten en bewegen en een noodzakelijke versterking van de regiefunctie richting onze externe partners en opdrachtnemers ((welzijn, sport) vragen een structurele uitbreiding van formatie.				
Formatie BOA jeugd	-30.000	-80.000	-80.000	-80.000
Vanuit het coronaherstelplan zijn tijdelijke middelen beschikbaar gesteld voor het aantrekken van een Jeugdboa. Gelet op het huidige takenpakket van de jeugdboa is een structurele jeugdboa noodzakelijk. De jeugdboa heeft als doel contact te zoeken met de jeugd(groepen) en deze in kaart te brengen. Ook zal de jeugdboa in samenwerking met netwerkpartners oplossingen aandragen voor het tegengaan van overlast door jeugd. In 2023 is deels andere dekking beschikbaar, met ingang van 2024 zijn de volledige kosten opgenomen.				

Budget-
aanvragen
college-
programma
structureel
Formatie

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Formatie sociale inclusie agenda	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Het college wil de Sociale Inclusieagenda verder uitbreiden en ontwikkelen. Alle inwoners moeten de kans krijgen om mee te doen! Daarnaast moet het VN-verdrag verder worden uitgewerkt en uitgevoerd (toegankelijkheid). Er is reeds sprake van een tekort aan formatie op de huidige structurele opgaaf.				
Adviseur landbouw	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Vanuit het ministerie van LNV wordt via een Nationaal Programma Landelijk Gebied stevig ingezet om de uitdagingen in de landbouw en natuur aan te pakken. Op provinciaal niveau wordt hier aan gewerkt vanuit o.a. het actieplan landbouwagenda en verschillende deelprojecten. Een gemeente maakt geen specifiek landbouwbeleid, maar kan wel haar wensen indienen en de belangen behartigen op deze externe agenda's. Om hierin steviger positie te nemen is een wethouder met landbouw in portefeuille én een adviseur/projectleider landbouw gewenst. Naast positie nemen en agenderen is de adviseur als deskundige nauw betrokken bij eigen beleid op het gebied van omgeving (zoals omgevingswet) en samenleving. De persoon heeft sterke affiniteit met de landbouw, maar ook kennis en affiniteit met natuur- en landschap en binnen die breedte inzetbaar.				
Formatie duurzaamheid	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Binnen het brede thema duurzaamheid spelen veel vraagstukken en komen er steeds meer taken naar gemeenten, waarbij vooral het energievraagstuk op dit moment actueel is. Daarnaast zijn er de nodige ambities. Zowel vanuit het reeds vastgestelde beleid en nieuwe gewenste acties die voortvloeien uit het coalitieakkoord en collegeprogramma. Om al deze taken uit te kunnen voeren is extra formatie benodigd. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de inzet t.b.v. de warmtetransitie waarvoor (structureel) extra middelen van het Rijk worden verwacht.				
Formatie OOV	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Een structurele uitbreiding van formatie van 1 fte adviseur OOV is nodig om alle OOV taken uit te kunnen voeren. De kosten hiervan zijn € 80.000 structureel. De taken in de OOV zijn toegenomen door o.a. gewijzigde wetgeving maar ook door gewijzigde incidentpatronen zoals toename sluiting drugspanden. Toename van taken heeft in 2020 en 2021 geleid tot achterstand in uitvoering van basistaken OOV zoals crisisbeheersing. Mede ook omdat prioriteit is gegeven aan taakuitvoering m.b.t. maatregelen Corona en nu de opvang van Oekraïense vluchtelingen.				
Totaal aangeleverd structureel	-485.000	-535.000	-535.000	-535.000
ingroeimodel: 1e jaar 55% 2e jaar 80% daarna 100%	-266.750	-428.000	-535.000	-535.000

Bovenstaande financiële vertaling is afgezet tegen de beschikbare middelen, die in de vorige paragraaf geschetst zijn. Hieruit blijkt dat de uitvoeringslasten van het coalitieakkoord in 2023 uit de beschikbare ruimte gedekt kunnen worden.

bedragen in mln	2023	2024	2025	2026
beschikbaar voor collegeprogramma - nieuw beleid	0,9	1,2	1,4	1,7
budgetaanvragen collegeprogramma	-0,6	-0,8	-0,8	-0,8
budgetaanvragen collegeprogramma formatie	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5
per saldo	0,0	0,0	0,1	0,3

4

Incidentele budgetaanvragen collegeprogramma

De financiële vertaling van het collegeprogramma wat betreft incidentele budgetten is in onderstaande tabellen opgenomen. De toelichting op de verschillende posten is hieronder opgenomen.

Onderwerp (bedragen in €)	2023	2024	2025	2026
Dotatie Ontwikkelfonds	-4.000.000			
Toerisme - Toeristische Overstap Punten (TOP)	-27.000			
Toerisme - promotie waterrecreatie	-8.000			
Actualisatie beheerplan scholen actualiseren		-50.000		
Inzet ondersteuning sport	-35.500			
(Her)inrichting speeltuinen en beweegtuinen	-150.000			
Een monumentenbeleid maken		-50.000		
Kosten extern adviesbureau ivm duurzame openbare zwemvoorziening	-50.000			
Dotatie reserve ecologisch bermbeheer	-760.000			
Onderzoek bredere functie oude stadhuis van Franeker.		-20.000		
Sociale inclusie Agenda	-150.000			
Een integraal plan opstellen voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed (scholen, sportaccommodaties, cultuur- en zorggebouwen)	-100.000			
Milieu / Duurzaamheid - Energiecoaches	-270.000			
Milieu / Duurzaamheid - Maatwerkadviezen	-180.000			
Het Dorpen- en wijkenfonds verbeteren en continueren	-1.200.000			
Dotatie Stads- en dorpsvernieuwingsfonds	-2.700.000			
Totaal incidenteel	-9.630.000	-120.000	-	-

Budget-
aanvragen
college-
programma
incidenteel

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Dotatie Ontwikkelfonds	-4.000.000			
In de begroting van 2023 - 2025 stellen we voor eenmalig € 4.000.000 per jaar te doteren in het ontwikkelfonds (bestemmingsreserve). De doelstelling van het ontwikkelfonds is primair investeren in de structuurversterking van de brede welvaart in Waadhoeke. De vier ontwikkellijnen van het programma Ontwikkelperspectief geven daar mede koers aan. Het ontwikkelfonds is bedoeld voor: a. Unieke, onderscheidende ontwikkelprojecten die bijdragen aan de strategische doelen van Waadhoeke. b. Het betreffen projecten met een eenmalig karakter, meestal met een uitvoeringstermijn van meerdere jaren, in samenwerking met mede overheden, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties. c. Het stimuleren van samenwerking. Door samenwerking in logische coalities rond strategische vraagstukken kan Waadhoeke beter zijn doelen bereiken, omdat geprofiteerd kan worden van het netwerk, van kennis van anderen en van nieuwe financieringsmogelijkheden. d. Cofinanciering. Er wordt naar gestreefd een zo groot mogelijke multiplier te realiseren met behulp van de eigen gemeentelijke middelen, d.w.z. het genereren van zoveel mogelijk externe financieringsstromen (b.v. provincie, Rijk, EU, marktpartijen). e. Het kan gaan om voorfinanciering van investeringen om op deze wijze projecten te versnellen. Het gaat dan om projecten die normaliter door andere overheden/ partijen gefinancierd moeten worden. Secundaire doelstellingen van het ontwikkelfonds zijn: - Versterken van sociaal economische vitaliteit (waaronder positieve werkgelegenheidseffecten) - Versterken van de toeristische en culturele infrastructuur - Creëren en behouden van vitale en veerkrachtige dorpen en wijken - Creëren en behouden balans in de kernkwaliteiten van het landschap en een duurzame agrarische sector. Bij grote projecten in relatie tot het ontwikkelfonds legt het college vóór het aangaan van verplichtingen een projectvoorstel aan de raad voor. Via de P&C-documenten informeert het college de raad over de voortgang van de projecten en de besteding van het fonds.				
Toerisme - Toeristische Overstap Punten (TOP)	-27.000			
Een belangrijke, strategische stap uit de nota Toerisme is om naast Franeker nog een aantal belangrijke (bestaande) recreatief-toeristische clusters in het landschap van Waadhoeke aan te wijzen. Deze locaties gaan we samen met betrokken partijen (bv. ondernemers, culturele instellingen en dorpsbelangen) door ontwikkelen tot echte bij de omgeving passende recreatieve bestemmingen. Er is wat te doen/te zien, er is mogelijkheid tot rust/beschutting er is horeca etc. Het middel dat wij hiervoor gebruiken zijn de Toeristische Overstap Punten (TOP) van recreatieschap de Marrekrite. Iedere TOP beschikt minimaal over een fysieke zuil met daarop informatie over de omgeving (themaroutes, bezienswaardigheden, QR-codes naar websites etc.), een aantal parkeerplaatsen en kleinschalige horeca. De basiskosten voor ontwikkeling van een TOP zijn € 6.000. Hierbij zitten nog geen kosten voor aanvullende voorzieningen zoals parkeerplaatsen, een bankje, fietsenrekjes, twee oplaadpunten en een watertappunt. Voor de overige aanvullende voorzieningen moeten kosten van circa € 7.500 worden gerekend per TOP. In totaal komt het bedrag per TOP daarmee op circa € 13.500. Met de Marrekrite zijn we in gesprek over in eerste instantie vier TOPS. Twee TOPS maken deel uit van het Project Op paad lans it Waad. Voor de laatste twee TOPS is het volledige bedrag van €13.500 nodig. Totaal € 27.000.				

Budget-
aanvragen
college-
programma
incidenteel

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Toerisme - promotie waterrecreatie	-8.000			
Vanuit de nota Recreatie & Toerisme is er vervolgonderzoek gedaan naar de kansen, maar ook prioriteiten op het gebied van de watersport. Eén van de acties is dat er meer aandacht wordt besteed aan de promotie & marketing. Het doel is hiermee niet alleen de toeristen te verwelkomen, maar ook meer aanbod te realiseren voor onze eigen inwoners. O.a. voor productontwikkeling wordt eenmalig dekking gevraagd.				
Actualisatie beheerplan scholen op duurzaamheid/luchtkwaliteit		-50.000		
Betreft een (projectmatige) opgaaf (1x 4 jaar) die niet past binnen de huidige reguliere formatie.				
Inzet ondersteuning sport	-35.000			
De sportverenigingen in Waadhoeke zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor het sport- en beweegaanbod in de gemeente en daarom van cruciaal belang voor de uitvoering van een succesvol sportstimuleringsbeleid. De sportverenigingen zijn sterk op dorpsniveau georiënteerd, dit zorgt voor hoge mate van betrokkenheid, maar de verenigingen zijn vaak klein en dus kwetsbaar. De coronamaatregelen van het afgelopen jaar hebben de positie van deze verenigingen nog kwetsbaarder gemaakt. De behoefte aan ondersteuning is nu groter dan ooit. Vooral op het gebied van heropstart na corona; nieuwe en bestaande doelgroepen werven; beheer en onderhoud (verduurzaming); subsidiewerving bij fondsen; werving/selectie vrijwilligers en de samenwerking met scholen. In 2022 is een verenigingsondersteuner ingezet en bekostigd uit de middelen van het Coronaherstel (€ 70.000 ten behoeve van 1 fte). Wij adviseren om voor 2023 en 2024 in te zetten op een verenigingsadviseur (0,5 fte, als onderdeel van het Beweegteam), die de verenigingen ook kan helpen bij bevorderen van een positieve sportcultuur (subsidie aan Sport Fryslân).				
(Her)inrichting speeltuinen en beweegtuinten	-150.000			
In het sportbeleid "Waadhoeke Beweegt mee" (vastgesteld in 2019) is het speeltuinenbeleid als 1 van de actiepunten vastgesteld. Dit is aanvullend beleid op het beheer en de in stand houding van de speeltuinen. Voor de uitvoering van dit beleid is geen budget gereserveerd in de begroting. Dus ook voor herinrichtingsplannen of vernieuwingsplannen is er vanuit speeltuinbeleid geen budget. De afgelopen jaren zijn initiatieven ondersteund vanuit het Dorpen en Wijkenfonds Waadhoeke. In het uitvoeringsplan speeltuinen 2023 – 2026 worden de locaties voor deze periode in beeld gebracht die in aanmerking komen voor herinrichting of omvorming. Op grond van het huidige speel- en uitvoeringsplan 2020-2023 zou er jaarlijks € 150.000 aan middelen nodig zijn.				
Een monumentenbeleid maken		-50.000		
In 2022 is gestart met een inventarisatie van karakteristieke en monumentale panden. Deze inventarisatie loopt door tot in 2023 en biedt een basis voor een beleidsmatig vervolg. Het ontwerpen van monumentenbeleid, waaronder dat voor karakteristieke en monumentale panden, start in 2024.				
Kosten extern adviesbureau Zwembad Bloemketerp	-50.000			
Betreft het uitwerken van een voorkeurscenario (programma van eisen, financieringsmogelijkheden, locatieonderzoek, beheersvorm). Capaciteit en kennis is niet aanwezig in de eigen organisatie.				

Budget-
aanvragen
college-
programma
incidenteel

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Dotatie reserve ecologisch bermbeheer	-760.000			
Dit is onderdeel van de huidige manier van werken. Ecologisch bermbeheer zal in de loop van 2022 en verder aandacht krijgen in het beheerplan groen. Het betreft: stimuleren stinzenflora (5x12.000), inplanten bloembollen (5x50.000) en inzaaien van gazons (5x90.000).				
Onderzoek bredere functie oude stadhuis van Franeker		-20.000		
Onderzoek verkenning bredere functie "Oude stadhuis Franeker" vergt inzet van een onderzoek/adviesbureau.				
Sociale inclusie Agenda	-150.000			
Het doel van de sociale inclusie agenda is dat sociaal maatschappelijke initiatieven (collectieve activiteiten, voorliggende voorzieningen, individueel maatwerk) - die een positieve bijdrage leveren aan de nulde- en eerstelijns zorg - gestimuleerd worden vanuit de dorpen om zo zelfredzaamheid van inwoners te versterken. De twee doelen die hierbij zijn geformuleerd zijn: meer mensen aan het werk en een leefbare samenleving. De agenda breiden we uit met thema's gezondheid, Jeugd en fysieke toegankelijkheid. De wens is om voor de komende drie jaar € 50.000 voor de sociale inclusieagenda vrij te maken, dus in totaal € 150.000. Dit bedrag kan worden toegevoegd aan het dorpen- en wijkenfonds vanuit de redenering, dat de doelstelling van dat fonds ('ondersteunen van initiatieven die de leefbaarheid bevorderen') naadloos aansluit op sociale inclusie.				
We stellen een integraal plan op voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed (scholen, sportaccommodaties, cultuur- en zorggebouwen).	-100.000			
We stellen een strategisch integraal plan op voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. Daarbij wordt ook gekeken naar multifunctioneel gebruik van gebouwen en de gewenste visie op maatschappelijke voorzieningen.				
Milieu / Duurzaamheid - Energiecoaches	-270.000			
Energiecoach plus: naast energiebespaaradvies helpt de coach ook bij hoe de inwoner de energiebespaar-maatregelen kan financieren en uitvoeren. We zetten in op het uitbreiden van de energiecoaches. We stellen nieuw beleid op vanaf 2023.				
Milieu / Duurzaamheid - Maatwerkadviezen	-180.000			
Voor inwoners die hun woning willen verduurzamen bieden we onafhankelijke maatwerkadviezen aan. Bij een vergoeding vanuit gemeenten voor een maatwerkadvies van € 250,- en rekening houdend met incidentele kosten (communicatie etc.) stellen we voor de komende jaren budget beschikbaar voor 600 tot 700 maatwerkadviezen.				

Budget-
aanvragen
college-
programma
**incidenteel
Formatie**

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Het Dorpen- en wijkenfonds verbeteren en continueren	-1.200.000			
De Subsidieregeling Dorpen en Wijken wordt steeds meer bekend bij dorpsbelangen en buurtverenigingen. Dit merken we aan het toenemend aantal aanvragen. In het voorjaar van 2022 is er een Eindevaluatie van genoemde subsidieregeling vanaf 2018 opgesteld. Voortzetting van de regeling voor de komende vier jaar betekent in 2023 een incidentele toevoeging van € 1.200.000 ten laste van de Algemene Reserve. Dan wordt er gemiddeld een bedrag van € 300.000 per jaar besteed aan de kosten uit deze subsidieregeling.				
Dotatie Stads- en dorpsvernieuwingsfonds	-2.700.000			
Zoals bekend zijn veel dorpen en wijken na de vaststelling van de Woonvisie én de maatwerkgesprekken bezig met hun eigen (herstructurerings-) en woningbouwopgave. Ook corporaties investeren continu in de kwaliteit van hun bezit en op diverse locaties zijn ontwikkelaars actief. Dit leidt tot veel ideeën, die mogelijk kunnen leiden tot woningbouwplannen. Niet al deze ontwikkeling zijn financieel rendabel. Voor de meeste van deze initiatieven wordt bijv. gekeken naar de gemeente als het aankomt op de benodigde investeringen in het groen en grijs alsmede een bijdrage in eventuele sloop- en saneringskosten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vrijkomende schoollocatie waarvan de herontwikkeling vaak niet rendabel is. De ervaring laat zien dat de afgelopen jaren de gemiddelde bijdrage aan een S&D-project circa € 385.000 is. Daarnaast zien we dat de kosten in de bouwsector fors zijn gestegen. Met bovenstaande wetenschap lijkt een incidentele voeding voor de komende jaren van € 2.700.000 reëel. Hiermee kan de gemeente jaarlijks in zijn algemeenheid twee projecten realiseren. Mochten projecten minder dan de gemiddelde bijdrage nodig hebben dan kunnen er eventueel meer projecten worden bediend.				
Totaal aangeleverd incidenteel	-9.630.000	-120.000	0	0

Er zijn ook formatieve gevolgen.

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Formatie adviseur arbeidsmigranten	-55.000	-55.000	-55.000	
Formatie ondernemers- en duurzaamheidsloket	-80.000	-80.000		
Totaal formatie incidenteel	-135.000	-135.000	-55.000	

Budget-
aanvragen
college-
programma
**incidenteel
Formatie**

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Formatie adviseur arbeidsmigranten	-55.000	-55.000	-55.000	
Huisvesting arbeidsmigranten is actueel. De uitkomst van de evaluatie vraagt de komende jaren aandacht en er lopen de nodige initiatieven. Rol van de gemeente is daarbij essentieel. De benodigde formatie op deze opgaf is niet aanwezig binnen de structurele formatie.				
Formatie ondernemers- en duurzaamheidsloket	-80.000	-80.000		
Persoonlijk en dichtbij betekent waarschijnlijk dat we afscheid gaan nemen van het duurzaam bouwloket. Dat betekent dat we voor het onderwerp duurzaamheid zelf antwoord moeten gaan geven op duurzaamheidsvragen van onze ondernemers en inwoners. Deze medewerker wordt dan ook gebruikt om antwoorden van klantvragen digitaal beschikbaar te maken en aan te sluiten bij de huidige dynamiek rond dit thema. Deze medewerker moet de schakel worden tussen 1e lijn telefonie en de vakafdeling, zoals team ondernemen. Daarnaast ervoor zorgen dat deze informatie digitaal beschikbaar wordt in samenwerking met communicatie, vanuit het online team.				
Totaal aangeleverd incidenteel Formatie	-135.000	-135.000	-55.000	

Zoals hiervoor aangegeven moet ook rekening worden gehouden met de incidentele budgetaanvragen vanuit bestaand beleid en bedrijfsvoering bij de toetsing aan de ruimte in de algemene reserve. Inhoudelijk komen deze aanvragen niet in deze uitwerking van dit collegeprogramma aan de orde. Op voorhand dient rekening te worden gehouden met afgerond € 1,0 miljoen. Voor de beeldvorming: hierin is o.a. inbegrepen € 350.000 voor het Dienstverleningsfonds.

bedragen in mln	2023
Incidentele ruimte 2023	10,9
budgetaanvragen collegeprogramma	-9,6
budgetaanvragen collegeprogramma formatie	-0,1
budgetaanvragen bestaand beleid/bedrijfsvoering	-1,0
per saldo	0,2

5. Conclusie

De beschikbare structurele middelen voor de financiële vertaling van het collegeprogramma zijn toereikend. Dit geldt ook voor de incidenteel beschikbare middelen. De voorstellen die in de voorgaande tabellen zijn opgenomen passen binnen de beschikbare ruimte.

